

Sygn. akt II Cz 2242/15

POSTANOWIENIE

Dnia 28 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Grzesik

Sędziowie: SSO Sławomir Krajewski (spr.)

SSO Violetta Osińska

po rozpoznaniu w dniu 28 grudnia 2015 roku w Szczecinie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. K.

przeciwko Bank (...) Spółka Akcyjna w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek zażalenia pozwanego na punkt 1. postanowienia Sądu Rejonowego w Kamieniu Pomorskim z dnia 12 października 2015 roku, sygn. akt VI C 598/14

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że w punktowii IV. wyroku Sądu Rejonowego w Świnoujściu z dnia 15 maja 2015 roku, sygn. akt VI C 598/14, nadać brzmienie „zasądza od powódki A. K. na rzecz pozwanego Bank (...) Spółka Akcyjna w W. kwotę (...) (dwa tysiące czterysta siedemnaście) złotych, tytułem zwrotu kosztów procesu”;

II. zasądzić od powódki A. K. na rzecz pozwanego Banku (...) Spółka Akcyjna w W. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 maja 2015 roku Sąd Rejonowy w Świnoujściu, sygn. akt VI C 598/14, pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 25 stycznia 2007 r. wystawionego przez Bank (...) Spółka Akcyjna w W. zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Świnoujściu VI Zamiejscowy Wydział Cywilny w K. z dnia 19 grudnia 2013 roku, sygn. akt VI Co 1197/13 w całości (pkt I.); nakazał pobrać od pozwanego Bank (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Świnoujściu kwotę 776,78 złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych (pkt II.); nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności (pkt III).

Postanowieniem z dnia 12 października 2015 roku Sąd Rejonowy w Kamieniu Pomorskim uzupełnił ww. wyrok w ten sposób, że po punkcie III dodał punkt IV w którym oddalił wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania (pkt 1.); zniósł koszty postępowania w instancji odwoławczej powstałe w sprawie II Cz 1359/15 (pkt 2.).

Uzasadniając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania wskazał, że powódka przed wytoczeniem powództwa w dniu 9 grudnia 2014 roku stawiła się w siedzibie pozwanego w G., aby wyjaśnić kwestię będącą przedmiotem postępowania

w tym istniejącą już wówczas pomiędzy nią, a mężem – separację. Pozwany posiadał zatem stosowną wiedzę w konsekwencji czego nie można uznać, by nie dał on podstawy do wytoczenia powództwa.

Zażalenie na powyższe orzeczenie wywiódł pozwany i zaskarżając postanowienie z dnia 12 października 2015 roku w punkcie 1, wniósł o jego zmianę, poprzez zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania według norm prawem przepisanych. Nadto, skarżący wniósł o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Skarżący podniósł, iż istotnie powódka stawiała się w siedzibie pozwanego, tym niemniej pozwany wówczas nie dowiedział się o separacji powódki z mężem. Wiedze na ten temat powziął dopiero po wytoczeniu powództwa i wówczas uznał żądanie pozwu. Powyższe w ocenie skarżącego uzasadniało oparcie rozstrzygnięcia o treść art. 101 k.p.c.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne.

Podstawowe znaczenie w rozpoznawanej sprawie, wobec uwzględnienia powództwa, miało ustalenie, czy istnieją podstawy do zastosowania normy prawnej zawartej w art.101 k.p.c., względnie art. 102 k.p.c.

Zgodnie z art. 101 k.p.c. zwrot kosztów należy się pozwanemu pomimo uwzględnienia powództwa, jeżeli nie dał powodu do wytoczenia sprawy i uznał przy pierwszej czynności procesowej żądanie pozwu. W sytuacji przewidzianej hipotezą wskazanego przepisu pozwany jako przegrywający nie tylko nie będzie obciążony kosztami przeciwnika, ale otrzyma zwrot poniesionych przez siebie kosztów. Jego zastosowanie zależy jednak od kumulatywnego spełnienia obu wymienionych w nim przesłanek, tj. uznania żądania pozwu przy pierwszej czynności procesowej oraz niewystąpienia przesłanki w postaci dania przez pozwanego podstawy do wytoczenia powództwa. W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, że pozwany nie daje podstaw do wytoczenia powództwa, jeżeli jego stosunek wobec żądania powoda pozwala przyjąć, że powód uzyskałby zaspokojenie swojego roszczenia bez konieczności wytaczania powództwa. Ocena ta musi pozostawać w zgodzie z doświadczeniem życiowym przy uwzględnieniu faktu, że mógłby wyrazić swój stosunek do zgłoszonego przez powoda roszczenia. Pozwany nie daje takich podstaw gdy przykładowo nie wiedział o pretensji powoda, a z okoliczności wynika, że gdyby był wezwany do zaspokojenia jego roszczenia to by to uczynił (tak m. in: orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 1961 r., IV CZ 23/61).

W niniejszej sprawie w odpowiedzi na pozew, która była pierwszą czynnością podjętą w sprawie przez pozwanego uznał on w całości żądanie pozwu.

Rozważając kwestie tego, czy pozwany dał podstawę do wytoczenia powództwa w ocenie Sądu Odwoławczego nie można tracić z pola widzenia charakteru żądania z jakim wystąpiła powódka.

Podkreślić należy, iż powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego jest sposobem obrony merytorycznej przed prowadzoną egzekucją. Z chwilą nadania przeciwko małżonkowi dłużnika klauzuli wykonalności na podstawie art. 787 k.p.c. staje się on tzw. dłużnikiem egzekwowanym, w konsekwencji czego przysługuje mu obrona przy pomocy środków przewidzianych w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym (art. 840 k.p.c. i art. 840¹ k.p.c.). Powódka inicjując postępowanie w sprawie, kwestionowała fakt wydania przeciwko niej – jako małżonce dłużnika – klauzuli wykonalności na bankowy tytuł egzekucyjny wystawiony przeciwko jej mężowi - P. K., powołując się na fakt zawarcia z mężem umowy majątkowej wprowadzającej ustrój rozdzielności majątkowej od dnia 16 maja 2001 roku (k. 3 akt sprawy) oraz separację ustanowioną wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 18 listopada 2013 roku (k. 5).

W postanowieniu z dnia 6 grudnia 2012 roku (IV CZ 121/12) Sąd Najwyższy stwierdził, że „jeżeli zachodzą okoliczności stanowiące podstawę powództwa opozycyjnego o jakim mowa w art. 840 k.p.c., sam fakt dysponowania przez wierzyciela tytułem wykonawczym, który może stanowić podstawę egzekucji, daje dłużnikowi powód do wytoczenia sprawy w rozumieniu art. 101 k.p.c. Jeśli więc w takiej sytuacji powództwo zostaje wytoczone przez dłużnika i w toku

procesu wierzyciel wydaje dłużnikowi sporny tytuł wykonawczy, to dłużnik zasadnie może domagać się zasądzenia zwrotu kosztów procesu na podstawie art. 98 k.p.c., podnosząc że zaspokojenie roszczenia nastąpiło na skutek wytoczenia powództwa”. Z kolei w wyroku z dnia 15 stycznia 2015 roku (IV CSK 133/14), Sąd Najwyższy określił, że powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności może być wytoczone niezależnie od tego, czy przeciwko dłużnikowi została już wszczęta egzekucja, istotne jest jedynie by zobowiązanie objęte tytułem wykonawczym było wymagalne. Wówczas dłużnik może żądać pozbawienia (ograniczenia) wykonalności tytułu wykonawczego tak długo, jak długo zachodzi możliwość wykonania tego tytułu. Samo istnienie możliwości wykonania tytułu wykonawczego, czyli zdolności do egzekucji, pozwala na wystąpienie z powództwem zmierzającym do uniemożliwienia przeprowadzenia egzekucji z tego tytułu wykonawczego. Motywując powyższe Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy, czyli tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności. Istnienie takiego tytułu oznacza, że wierzyciel może złożyć wniosek do komornika o wszczęcie egzekucji. Komornik nie jest uprawniony do badania czy wierzyciel, na którego opiewa tytuł wykonawczy, zachował materialne uprawnienie, to jest czy zachował status wierzyciela materialnie uprawnionego, mimo zatem takiego statusu nie mógłby odmówić wszczęcia egzekucji. Istnienie tytułu wykonawczego stanowi dla dłużnika zobowiązanego wobec wierzyciela według treści tego tytułu, zagrożenie egzekucją.

Sąd Okręgowy powyższy pogląd podziela w całości. W związku z tym stwierdzić należy, iż dopóki – w obrocie prawnym funkcjonuje tytuł wykonawczy, dopóty może on stanowić podstawę egzekucji. Dopiero wyrok sądowy pozbawiający wykonalności tytuł wykonawczy uniemożliwia prowadzenie egzekucji na podstawie konkretnego tytułu. Możliwa jest także, z tym samym skutkiem sytuacja wydania przez wierzyciela tytułu wykonawczego dłużnikowi, co także definitywnie uniemożliwi prowadzenie w oparciu o taki tytuł wykonawczy egzekucji.

Dodania wymaga, że powyższe co do zasady nie może wykluczać zastosowania w przypadku powództw wytaczanych na podstawie art. 840 k.p.c. normy prawnej zawartej w art. 101 k.p.c. i w tym kontekście celowe jest, aby przed wystąpieniem z powództwem opozycyjnym dłużnik wezwał wierzyciela do wydania mu tytułu wykonawczego. Dopiero bezskuteczność takiego wezwania uzasadnia celowość wytoczenia powództwa przeciwegzekucyjnego. Wtedy też nie ma wątpliwości, że pozwany (wierzyciel) – nie reagując na takie wezwanie dłużnika – daje mu powód do wytoczenia sprawy i w takiej też sytuacji pozwany wierzyciel nawet uznając powództwo przy pierwszej czynności musi ponieść koszty postępowania.

Zgromadzone w sprawie materiały dowodowe nie wskazują na to, by powódka z takiej możliwości skorzystała. Brak dowodu na to, by powódka po wszczęciu postępowania egzekucyjnego, a przed zainicjowaniem postępowania w sprawie skierowała do pozwanego – wierzyciela wezwania o wydanie jej tytułu wykonawczego i przedstawiła na poparcie tego żądania prawomocny wyrok sądu orzekający separację, którego skutkiem erga omnes jest powstanie z tym dniem pomiędzy małżonkami rozdzielnosci majątkowej. Sąd Okręgowy dostrzegł, iż na etapie postępowania klauzulowego (k. 16, akt VI Co 1197/13) powódka przedstawiła umowę majątkową małżeńską o ustanowieniu rozdzielnosci poczynszy od 16 maja 2001 roku, tym niemniej małżonek może względem innych osób powoływać się na umowę majątkową małżeńską, gdy jej zawarcie oraz rodzaj były tym osobom wiadome. Dopiero jeżeli ta przesłanka zostanie spełniona, umowne ustanowienie rozdzielnosci majątkowej jest skuteczne względem innych osób, choćby powodowało ono uszczuplenie ich praw. W przeciwnym razie umowa majątkowa nie ma wpływu na prawa innych osób.

Skoro, więc pozwany przy pierwszej czynności w sprawie - w odpowiedzi na pozew, uznał powództwo, to zaistniały podstawy do zastosowania normy prawnej z art. 101 k.p.c.

Z tych względów Sąd Okręgowy, działając na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zasądził od powódki na rzecz pozwanego zwrot kosztów postępowania w kwocie 2417 złotych. Na koszty poniesione przez pozwanego w toku postępowania przed Sądem I instancji złożyło się wynagrodzenie reprezentującego go pełnomocnika ustalone w oparciu o § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego

z urzędu oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa. Rozstrzygnięcie w tym przedmiocie zostało zawarte w pkt. 1. sentencji postanowienia.

O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 §1 i 3 k.p.c. oraz § 6 pkt 3 w zw. z §12 ust. 2 pkt 1 ww. rozporządzenia ($600 \times 25 \% = 150$ złotych). Na koszty te składała się opłata od zażalenia w kwocie 30 zł oraz 150 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego strony. Rozstrzygnięcie w tym przedmiocie zostało zawarte w pkt. II sentencji postanowienia.